

НАРЕДБА № 1 ОТ 11 АПРИЛ 2011 Г. ЗА МОНИТОРИНГ НА ВОДИТЕ

В сила от 29.04.2011 г.

Издадена от Министерството на околната среда и водите

Обн. ДВ. бр.34 от 29 Април 2011г.

Глава първа.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази наредба се уреждат редът и начинът за планиране на мониторинга и за създаване на мрежите за мониторинг на водите във всеки район за басейново управление на територията на страната, както и за изпълнение на дейностите по тяхната експлоатация, поддръжка, комуникационно осигуряване и лабораторно-информационно обслужване.

(2) В наредбата се определят изискванията към мониторинга на водите и на зоните на защита на водите в съответствие с разпоредбите на глава десета, раздел VIII от Закона за водите (ЗВ).

(3) В наредбата се определят изискванията към количествения мониторинг на водите, провеждан на територията на страната, в съответствие с изискванията на чл. 171, ал. 6 ЗВ.

(4) Тази наредба определя техническите спецификации за химичен анализ и мониторинг на състоянието на водите и установява минимални критерии за методите за анализ, които се прилагат от акредитираните лаборатории при осъществяване на мониторинг на състоянието на водите, седимента и живата част на екосистемата, както и правила за доказване на качеството на аналитичните резултати

Чл. 2. Тази наредба не се прилага за мониторинг на води, провеждан от компетентните органи на Министерството на здравеопазването, в изпълнение на разпоредбите на чл. 189 ЗВ, както и за мониторинга на водите, замърсени с радионуклиди.

Чл. 3. Целта на наредбата е:

1. осигуряване на нормативна основа за осъществяването на мониторинга на повърхностните и подземните води и на зоните за защита на водите;

2. определяне на изискванията по отношение мониторинга на екологичното и химичното състояние на повърхностните води и към програмите за мониторинг на повърхностните води и защитените територии;

3. определяне на изискванията за класификация и представяне на екологичното състояние на повърхностните води;
4. определяне на изискванията към програмите за мониторинг на подземните води;
5. определяне на изискванията при създаване на мрежите за мониторинг на водите, в това число мрежите за наблюдение и прогнози на рисковите фактори, които могат да предизвикат вредно въздействие на водите;
6. осигуряване на поддържането на географска информационна система за водите на басейново и на национално ниво;
7. осигуряване на поддържането на специализирани бази данни, карти и информационна система за водите по райони за басейново управление и на национално ниво, като се осигурява съвместимост на басейново и национално ниво;
8. определяне на обхвата и съдържанието на контролно-информационната система за отпадъчните води;
9. регламентиране на принципите и реда за провеждане на собствен мониторинг;
10. регламентиране на дейностите по планиране, експлоатация, поддръжка и актуализация, информационно осигуряване и лабораторно обслужване на мрежите за мониторинг на водите;
11. регламентиране на управлението на мониторинга на водите;
12. осигуряване на необходимата информация за оперативна оценка на ресурсите на пресни води на територията на Република България.

Чл. 4. (1) Мониторинг на повърхностните и подземните води се извършва по одобрени от министъра на околната среда и водите програми и включва измервания, наблюдения и оценки за състоянието на водите.

(2) Програмите по ал. 1 са част от плана за управление на речните басейни (ПУРБ) и се разработват от басейновите дирекции (БД) за всеки район за басейново управление съвместно с Националния институт по метеорология и хидрология (НИМХ) в частта за управление на количествения мониторинг на водите и Института по океанология (ИО) в частта за мониторинг на морските води.

(3) Програмите за мониторинг на повърхностните води се разработват въз основа на:

1. типология на водните тела с цел определяне на специфичните референтни условия;
2. определяне на границите на водните тела в рамките на определените типове;
3. извеждане на типово-специфични референтни условия и класификационна система за оценка на състоянието на водните тела;

4. анализ на въздействието от човешка дейност върху състоянието на водните тела, анализ на данните от наблюденията върху биологични, физико-химични, химични и хидроморфологични характеристики на водните тела, оценка на състоянието им, оценка степента на ефективност на прилаганите мерки за опазване и подобряване състоянието на водите, оценка на риска от непостигане на целите за опазване на околната среда, определени в глава десета, раздел III ЗВ;

5. формулиране на целите за опазване на околната среда и норми за качество на водите в зависимост от типологията и анализите по т. 4;

6. формулиране на система за оценка на състоянието на големи по размер водни тела, които включват повече от един пункт за мониторинг за различните елементи;

7. преглед на съществуващите мрежи и изпълняваните програми за мониторинг на повърхностните води;

8. преглед на схемите за анализ за осигуряване на достатъчно ниво на представителност и точност на резултатите, съобразно вида мониторинг и резултатите от дейностите по т. 1, 2, 3 и 4, в т. ч.:

а) наблюдавани показатели и параметри;

б) честота и месеци на наблюдение, измерване и вземане на проби.

(4) Програмите за мониторинг на подземните води се разработват въз основа на:

1. характеризирането на подземното водно тяло и въздействието от човешките дейности върху него в съответствие с изискванията, посочени в наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 2 ЗВ;

2. целите за опазване на околната среда, определени за подземното водно тяло;

3. оценката на риска;

4. оценка на тенденциите в естествени условия и в концентрациите на замърсителите;

5. определеното при характеризирането по т. 1 количествено и химично състояние на подземните води;

6. условията, при които химичното състояние на подземно водно тяло е определено като добро;

7. преглед на съществуващите мрежи и изпълняваните програми за мониторинг на подземните води;

8. анализ на резултатите от провеждания мониторинг на подземните води.

(5) Програмите по ал. 1 са част от националната система за мониторинг на околната среда и при разработването им се спазват изискванията, посочени в глави втора, четвърта и пета.

(6) С цел получаване на представителна информация от мониторинга съгласно чл. 1, ал. 3 НИМХ поддържа мрежите за количествен мониторинг и изготвя анализи и оценки за количественото състояние на водите.

(7) Във връзка със спецификите и характеристиките на определените в ПУРБ водни тела БД могат да планират и извършват допълнителни измервания и наблюдения.

Чл. 5. Мониторингът на водите има за задачи:

1. провеждане на лабораторни и полеви измервания и на системни наблюдения за определяне на състоянието на водите;
2. контрол за качеството на резултатите;
3. обработване, анализиране, визуализация и съхраняване на информацията;
4. осигуряване на информация за връзката между атмосферните, повърхностните и подземните води;
5. осигуряване на информация за целите на плановете за управление на речните басейни при разработване на програмите от мерки;
6. осигуряване на информация за състоянието на водите на басейново и на национално ниво;
7. осигуряване на информация за съставяне на водния баланс на басейново и национално ниво;
8. осигуряване на информация при планиране и провеждане на контрол;
9. осигуряване на информация за предупреждение при опасност от наводнения и замърсяване;
10. осъществяване на информационен обмен;
11. осигуряване на информация за оценка на риска за здравето на хората и околната среда;
12. обосноваване на предложения за промяна в мрежите за мониторинг;
13. осигуряване на информация за състоянието на водите, спецификата за мониторинга на които е регламентирана в други нормативни актове, в т. ч. за:
  - а) повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване;
  - б) водите, замърсени и/или застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници;

в) подземните води, замърсени и/или застрашени от замърсяване с вредни, опасни, приоритетни и приоритетно опасни вещества по смисъла на наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 2 ЗВ;

г) водите за къпане;

д) крайбрежните и териториалните морски води;

е) водите за обитаване от риби и черупкови организми.

Глава втора.

ПРОГРАМИ ЗА МОНИТОРИНГ НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ

Раздел I.

Мониторинг на екологичното и химичното състояние на повърхностните води

Чл. 6. (1) Мрежата за мониторинг на повърхностните води се създава от БД в съответствие с изискванията на чл. 169 и 169а ЗВ така, че:

1. да осигурява съгласуван и изчерпателен преглед на екологичното и химичното състояние в рамките на всеки речен басейн;

2. да позволява класифициране на повърхностните водни тела в пет класа в съответствие с нормативните дефиниции за класифициране на екологичното състояние, посочени в приложение № 2 от наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 9 ЗВ.

(2) Въз основа на характеризирането и оценката на въздействие, провеждани в съответствие с изискванията на глава десета, раздел IV ЗВ и на наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 9 ЗВ, за всеки период, за който се прилага ПУРБ, БД разработват програми за контролен и за оперативен мониторинг, а при необходимост - и за проучвателен мониторинг.

(3) Чрез мониторинга по ал. 2 се контролират параметри, които са показателни за състоянието на всеки приложим елемент за качество.

(4) При избора на параметри за биологичните елементи за качество се определя подходящото таксономично ниво, изисквано за постигане на необходимата доверителност и прецизност при класифициране на качествените елементи.

(5) Изчисления на нивото на доверителност и прецизността на резултатите от програмите за мониторинг се представят в ПУРБ.

Раздел II.

Програми за мониторинг на повърхностните води и допълнителни изисквания за мониторинг на защитените територии

Чл. 7. (1) Програмите за мониторинг по чл. 6, ал. 2 задължително включват:

1. хидрологични и морфологични наблюдения - в т.ч. за обем, водно количество и водно ниво за определяне на екологичното и химичното състояние и екологичния потенциал на водното тяло;
2. за морските води освен наблюденията по т. 1 и морско ниво, посока и скорост на преобладаващите течения, вълнови режим, структура и субстрат на дъното;
3. наблюдения за екологичното и химичното състояние и екологичния потенциал;
4. определяне на честота на извършване на мониторинг на избраните елементи за качество и количество при спазване на изискванията по чл. 11;
5. определяне на допълнителните изисквания за мониторинг на защитените територии при спазване на изискванията по чл. 12;
6. нанасяне на избраните пунктове за мониторинг върху карта или карти в мащаб, избран съгласно изискванията на наредбата по чл. 178, ал. 2 ЗВ;
7. финансов разчет по обезпечаване на изпълнението на планираните дейности;
8. изготвяне на проект на мрежата за мониторинг при спазване на изискванията, посочени в чл. 8, 9 и 10.

(2) Програмите за мониторинг за българския участък на р. Дунав се съгласуват с Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

(3) Определената чрез програмите за мониторинг мрежа трябва да осигурява информация за екологичното, химичното и количественото състояние на повърхностните води в рамките на всеки район за басейново управление, която да позволява класифицирането на водните тела в съответствие с изискванията, посочени в наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 9 ЗВ.

Чл. 8. (1) Програмата за контролен мониторинг цели осигуряване на информация за:

1. допълване и утвърждаване валидността на процедурата за оценка на въздействието съгласно наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 9 ЗВ;
2. ефективно и ефикасно проектиране на бъдещи програми за мониторинг;
3. оценка на дългосрочните промени в естествените условия;

4. оценка на дългосрочните промени, които са резултат от широко разпространени човешки дейности.

(2) Резултатите от мониторинга по ал. 1 се разглеждат и използват в съчетание с процедурата за оценката на въздействие съгласно наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 9 ЗВ за определяне на изискванията към програмите за мониторинг в съществуващия и в следващите ПУРБ.

(3) Контролният мониторинг се провежда в достатъчно повърхностни водни тела, за да позволи оценка на общото състояние на повърхностните води в рамките на всеки водосбор или подводосборите в района на басейново управление.

(4) При избора на телата по ал. 3 БД осигуряват провеждането на мониторинг в пунктовете в случаите, когато:

1. дебитът на водното течение е значителен в рамките на район за басейново управление, включително пунктове на големи реки, където водосборната площ е по-голяма от 2500 km²;

2. обемът на наличните води е значителен в рамките на района за басейново управление, включително големите езера и водоеми;

3. значими водни тела, които пресичат териториалната държавна граница;

4. това се изисква за оценка на натоварване със замърсяване, което е пренасяно през държавните граници в посока към морската среда;

5. други подобни пунктове, ако се изискват за оценка на натоварване със замърсяване, което е пренасяно през държавните граници в посока към морската среда.

(5) Контролният мониторинг се извършва за всеки пункт за срок една година по време на периода, обхванат в ПУРБ, за:

1. параметри, показателни за всички биологични елементи за качество;

2. параметри, показателни за всички хидроморфологични елементи за качество;

3. параметри, показателни за всички основни физико-химични елементи за качество;

4. замърсители от списъка на приоритетните вещества, които се изпускат в съответния речен басейн или подбасейн;

5. други специфични замърсители, които заустват в значими количества в съответния речен басейн или подбасейн.

(6) В случаите, когато резултатите от предишен контролен мониторинг не показват непостигане на добро състояние на водното тяло и прегледът на въздействието от човешката дейност съгласно наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 9 ЗВ не доказва, че въздействията върху това тяло са се изменили, контролният мониторинг се извършва веднъж за времето на три плана за управление.

Чл. 9. (1) Програмата за оперативен мониторинг цели определяне на състоянието на водните тела, за които съществува риск да не бъдат постигнати целите, определени за тях в ПУРБ, както и оценка на всички изменения в това състояние, които са резултат от прилагането на програми от мерки.

(2) Програмата по ал. 1 може да бъде променяна през времето на действие на плана за управление в зависимост от информацията, получена от басейновата дирекция като част от изискванията на наредбата или като част от изискванията на наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 9 ЗВ. Допуска се намаляване на честотата на мониторинга в случаите, когато се оценява, че определено въздействие не е значимо, т.е. не представлява риск за околната среда, или когато съответният натиск е отстранен.

(3) Оперативният мониторинг се изпълнява за всички водни тела, които въз основа или на оценка на въздействието, проведена съгласно изискванията на наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 9 ЗВ, или на контролен мониторинг са определени като изложени на риск от непостигане на екологичните цели, съгласно глава десета, раздел III ЗВ и за онези водни тела, в които заустват замърсители от списъка на приоритетните вещества.

(4) Във всички случаи, включително за замърсители от списъка на приоритетните вещества, пунктовете за мониторинг се избират при спазване на следните изисквания:

1. за водни тела в риск от значителен натиск от точкови източници се избират достатъчен брой пунктове за мониторинг във всяко тяло, което да позволи оценка на величината и въздействието от точковия източник; в случаите, когато дадено тяло е подложено на натиск от няколко точкови източника, могат да бъдат избирани пунктове за мониторинг за оценка на величината и въздействието на тези източници като цяло;

2. за водни тела в риск от значително натоварване от дифузни източници се избират достатъчен брой пунктове за мониторинг в избрани тела, за да се позволи оценка на величината и въздействието от дифузните източници; избират се тела, които да бъдат представителни за относителните рискове от възникване на натиск от дифузни източници и за относителните рискове от непостигане на добро състояние на повърхностните води;

3. за водни тела в риск от значителен хидроморфоложки натиск се избират достатъчен брой пунктове за мониторинг в избрани тела с цел оценка на величината и въздействието на хидроморфологичния натиск; избират се тела, които да бъдат показателни за общото въздействие на хидроморфологичния натиск, на който са изложени всичките тела.

(5) За оценка на величината на натиска върху повърхностните водни тела при оперативния мониторинг задължително се контролират индикативните на натиска елементи за качество. За оценка на въздействието на този натиск се провежда мониторинг на:

1. параметри, показателни за биологичния елемент за качество, или елементи, които са най-чувствителни на натиска, на който са изложени водните тела;

2. всички зауствани приоритетни и приоритетно опасни вещества и други замърсители, зауствани в значими количества;

3. параметри, показателни за хидроморфологичния елемент за качество, най-чувствителен на идентифицирания натиск.

Чл. 10. (1) Програмата за проучвателен мониторинг се изпълнява:

1. в случаите, когато причината за превишенията на екологичните стандарти е неизвестна;
2. в случаите, когато контролният мониторинг показва, че няма вероятност целите за опазване на околната среда съгласно глава десета, раздел III ЗВ да бъдат постигнати и все още не е започнал оперативен мониторинг с цел проверка на причините, поради които водното тяло или водните тела няма да постигнат определените цели;
3. за уточняване на величината и въздействието на случайно замърсяване.

(2) Програмата по ал. 1 предоставя информация за създаването на програма от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда, определени в ПУРБ, и конкретните мерки, необходими за отстраняване на въздействието на случайното замърсяване.

Чл. 11. (1) Честотата на извършване на мониторинга, определена в програмите по чл. 7, ал. 1, се съобразява, както следва:

1. за периода на контролен мониторинг се прилагат минималните честоти по таблица 1 към приложение № 1 по отношение на:

а) физико-химичните елементи за качество;

б) биологичните и хидроморфологичните елементи за качество - мониторингът се провежда най-малко веднъж през посочения период;

2. за оперативния мониторинг басейновата дирекция определя изискваната честота за мониторинг за всеки параметър, така че да се осигурят достатъчно данни за надеждна оценка на състоянието на съответния качествен елемент; като правило оперативният мониторинг се провежда през интервали не по-големи от посочените в таблицата по ал. 1, т. 1.

(2) Допускат се по-големи интервали от посочените в ал. 1, т. 1 и 2, ако това се основава на доказан технически опит или на експертни оценки.

(3) Честотата на мониторинга се съобразява и с променливостта на параметрите, получени в резултат на въздействия, причинени от естествените условия и от човешката дейност върху състоянието на повърхностните водни тела.

(4) При избора на честотите на мониторинг се цели постигане на приемливо ниво на достоверност и точност, чието определяне в резултат на проведения мониторинг се посочва в ПУРБ.

(5) Времето на изпълнение на мониторинга се избира с цел свеждане до минимум на въздействието на сезонните изменения върху резултатите при гарантиране, че резултатите отразяват промените във водното тяло, предизвикани от промени вследствие на въздействието от човешка дейност.

(6) За постигане на целта по ал. 5 се провежда, ако е необходимо, допълнителен мониторинг през различните сезони за една и съща година.

Чл. 12. За зоните за защита на водите по чл. 119а ЗВ в програмите по чл. 7, ал. 1 се предвиждат допълнителни наблюдения, свързани със спецификата на съответната зона и в съответствие с изискванията на наредбите по чл. 135, ал. 1, т. 4, 5, 7, 8, 10 и 12 ЗВ.

Чл. 13. (1) Повърхностни води, които осигуряват средноденоношен дебит над 100 m³ и се използват за питейно-битово водоснабдяване, се определят за пунктове за мониторинг и са предмет на допълнителни наблюдения за всички зауствани приоритетни вещества и за всички други вещества, зауствани в количества, които могат да засегнат състоянието на водното тяло, и се контролират съгласно изискванията на наредбата за качеството на водата, предназначена за питейно-битово водоснабдяване по чл. 135, ал. 1, т. 4 ЗВ.

(2) Честотата на извършване на мониторинга по ал. 1 зависи от броя на обслужваното население и се определя съгласно приложение № 2.

Чл. 14. (1) Повърхностните водни тела в зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, се включват в програмата по чл. 9 в случаите, когато въз основа на оценка на въздействие или на контролния мониторинг те са определени като тела с риск за постигане на целите за опазване на околната среда.

(2) Мониторинг на водите по ал. 1 се провежда с цел оценка на величината и въздействието на всички значителни видове натиск върху тези тела, а при необходимост - и за оценка на измененията в състоянието на тези тела, предизвикано от програмите от мерки.

Чл. 15. (1) Методите, използвани за мониторинг на типовите индикативни качествени параметри/елементи, трябва да са в съответствие с международните CEN/ISO стандарти или с такива национални или международни стандарти, които осигуряват данни с еквивалентно научно качество и сравнимост.

(2) Методите по ал. 1 се отнасят за:

1. пробовземане на макробезгръбначни:

а) БДС EN ISO 5667-3:2006, Качество на водата. Вземане на проба. Част 3: Ръководство за консервиране и подготовка на пробите (ISO 5667-3:1994);

б) БДС EN 28265:2001, Качество на водата. Конструкции и използване на количествени уреди за вземане на проби за събиране на макробезгръбначни от каменен субстрат на дъното в плитки сладки води (ISO 8265:1988);

в) БДС EN 27828:2004, Качество на водата. Метод за биологично вземане на проба. Ръководство за ръчно вземане на проба на водни бентосни големи безгръбначни (ISO 7828:1985);

2. пробовземане на макрофити - съответните CEN/ISO стандарти;

3. пробовземане на риби - съответните CEN/ISO стандарти;

4. пробовземане на диатомови водорасли - съответните CEN/ISO стандарти;

5. стандарти за физико-химичните параметри - всякакви CEN/ISO стандарти;

6. стандарти за хидроморфологичните параметри - всякакви CEN/ISO стандарти.

Раздел III.

Програми за мониторинг на валежите и повърхностните води, включително наносния отток

Чл. 16. Програмите за количествен мониторинг по чл. 1, ал. 3:

1. се разработват с цел оценка на количеството на валежите, повърхностните води, в това число и плаващи наноси;

2. служат за ресурсни оценки и за ранно предупреждение при наводнения и суши.

Глава трета.

КЛАСИФИЦИРАНЕ И ПРЕДСТАВЯНЕ НА ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ

Раздел I.

Сравнимост на резултатите от биологичния мониторинг

Чл. 17. (1) Басейновите дирекции и Изпълнителната агенция по околната среда (ИАОС) създават система за мониторинг за оценка на стойностите на биологичните елементи за качество, определени за всяка категория повърхностни води или за силно модифицирани и изкуствени повърхностни водни тела. Системата се основава на

определени биологични видове или групи биологични видове, които са представителни за качествения елемент като цяло.

(2) Резултатите от системата по ал. 1 се изразяват като екологичното качество с цел класификация на екологичното състояние. Тези отношения представят съотношението между стойностите на биологични параметри, които се наблюдават в дадено повърхностно водно тяло, и стойностите на тези параметри за референтните условия, отнасящи се за същия тип тяло. Съотношението трябва да се изразява като числена стойност между нула и едно. Много добро екологично състояние се посочва чрез стойности, близки до единица, а много лошото екологично състояние - чрез стойности, близки до нула.

(3) Скалата на всяко съотношение по ал. 2 за всяка категория повърхностни води е разделена на 5 класа от много добро до много лошо екологично състояние, както са определени в приложението "Нормативни дефиниции на класификациите за екологичното състояние" към наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 9 ЗВ. За всяка една от границите между класовете се определя числена стойност. Числените стойности за границата между класовете за много добро и добро и за границата между добро и умерено екологично състояние за еднакви типове водни тела в съответните екорегioni се определят чрез интеркалибрация с участието на страните от Европейския съюз по ред и начин, определени от Европейската комисия.

(4) За силно модифицираните или изкуствените водни обекти при прилагане на процедурата по ал. 2 и 3 отпратките за екологичен статус се считат за отпратки към екологичен потенциал.

(5) Интеркалибрацията осигурява установяването на границите по ал. 3 съобразно нормативните дефиниции, посочени в наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 9 ЗВ.

(6) Интеркалибрацията определя редица места във всеки екорегion, които образуват мрежа за интеркалибрация. Мрежата се състои от места, избрани между редица типове повърхностни водни тела, каквито съществуват във всеки екорегion.

(7) За всеки избран тип повърхностно водно тяло мрежата по ал. 6 се състои от най-малко две места, съответстващи на границата между нормативните дефиниции за много добро и добро състояние, и най-малко две места, съответстващи на границата между нормативните дефиниции за добро и умерено състояние.

(8) Местата по ал. 6 се избират чрез експертна оценка, направена въз основа на съвместни проверки между представители на компетентните органи по ал. 1 и компетентните органи на останалите държави членки, участващи в процеса на интеркалибрация, както и въз основа на всичката останала налична информация.

(9) Мониторинговата система по ал. 1 се прилага и за местата от мрежата за интеркалибрация по ал. 6, които се намират в екорегiona и представляват тип повърхностно водно тяло, за което ще се прилага мониторинговата система. Резултатите от това прилагане се използват за задаване на цифровите стойности за съответните граници за класове в мониторинговата система.

Раздел II.

Представяне на резултатите от мониторинга и класифициране на екологичното състояние и екологичния потенциал

Чл. 18. (1) За категориите повърхностни води класифицирането на екологичното състояние на водно тяло се определя чрез по-лошата от стойностите на резултатите от биологичния и физико-химичния мониторинг за съответните елементи за качество, класифицирани съгласно първата колона на таблицата в приложение № 3. Басейновите дирекции съставят карти за всеки район за басейново управление, на които е отразено класифицирането на екологичното състояние на всяко водно тяло чрез цветово обозначение съгласно втората колона на таблицата в приложение № 3.

(2) За силно модифицираните и изкуствените водни тела класифицирането на екологичния потенциал на водните тела се представя чрез по-лошата от стойностите на резултатите от биологичния и физико-химичния мониторинг за съответните елементи за качество, класифицирани съгласно първата колона на таблицата в приложение № 4. Басейновите дирекции съставят карти за всеки район за басейново управление, на които е отразено класифицирането на екологичния потенциал на всяко водно тяло чрез цветово обозначение по отношение на изкуствените водни тела съгласно втората колона на таблицата в приложение № 4, а по отношение на силно модифицираните водни тела - съгласно третата колона на таблицата в приложение № 4.

(3) Басейновите дирекции съставят карти за всеки район за басейново управление, на които с черна точка посочват онези водни тела, за които непостигането на доброто състояние или добрия екологичен потенциал се дължи на несъответствие с един или повече стандарти за качеството на околната среда, установени за това водно тяло по отношение на конкретни синтетични и несинтетични замърсители.

Раздел III.

Представяне на резултатите от мониторинга и класифициране на химичното състояние

Чл. 19. (1) Когато химичното състояние на едно повърхностно водно тяло постигне съответствие със стандартите за качество на околната среда, установени в наредбите по чл. 135, ал. 1, т. 4, 7, 8, 10, 16, 17 и 18 ЗВ, то се регистрира като постигащо добро химично състояние. В противен случай водното тяло се регистрира като непостигащо добро химично състояние.

(2) Басейновите дирекции съставят карта за всеки район за басейново управление, на която е отразено химичното състояние на всяко водно тяло чрез цветово обозначение съгласно втората колона на таблицата в приложение № 5.

Раздел IV.

Определяне на химически стандарти за качество на повърхностни води

Чл. 20. При определянето на химически стандарти за качество на повърхностни води за основните замърсители, посочени в точки 1 - 9 на приложение № 3 от наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 9 ЗВ, се използват данни за остри и хронични състояния на токсичност при посочените по-долу базови таксони, които присъстват в разглеждания воден обект, както и за всички други водни видове, за които има налични данни:

- а) водорасли и/или макрофити;
- б) дафния или представителни организми за солени води;
- в) риби.

Чл. 21. При подготовката на химическите стандарти за качество се прилага следната процедура за определяне на максималната годишна средна концентрация на замърсителите:

1. определяне на подходящ фактор на безопасност за всеки от случаите, посочени в приложение № 6, в съответствие с наличните данни от оценката на безопасността на веществата, извършена съгласно Приложение I към Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химични вещества (REACH);
2. когато има налични данни за устойчивостта и биоакумулирането, те се вземат предвид при определянето на окончателната стойност на стандарта за качество на околната среда;
3. определеният стандарт се сравнява с всички данни от други теренни проучвания; в случай на аномалии изчисленията се преразглеждат за изчисляване на по-прецизни фактори на безопасност;
4. определеният стандарт се подлага на експертно и обществено обсъждане, допринасящо за изчисляване на по-прецизен фактор на безопасност.

Глава четвърта.

ПРОГРАМИ ЗА МОНИТОРИНГ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

Чл. 22. (1) Програмите за мониторинг на подземните води се разработват в съответствие с изискванията на чл. 119, 169, 169б ЗВ с цел събирането на подробна

информация за оценка на количественото и химичното състояние на подземните водни тела във всеки район за басейново управление.

(2) Програмите по ал. 1 включват програми за количественото състояние на подземните водни тела и за контролен и оперативен мониторинг на химичното състояние.

(3) В програмите по ал. 1 се включват програми за мониторинг на зоните за защита на водите по чл. 119а ЗВ.

(4) Целите на програмите за мониторинг на количественото състояние на подземните води са посочени в чл. 23, ал. 3.

(5) Програмите за мониторинг на химичното състояние на подземните води се създават с цел:

1. задължително да обхванат подземните водни тела, които се използват за питейно-битово водоснабдяване и осигуряват средноденонощен дебит повече от 100 m³/ден;

2. да осигурят подробни и детайлни данни за химичното състояние на подземните водни тела в рамките на всеки речен басейн и да откриват присъствието на дългосрочни, значими и устойчиви, включително предизвикани от човешката дейност, възходящи тенденции в концентрациите на замърсителите.

(6) Програмата за контролен мониторинг се разработва на база на информацията от характеризирането на подземните водни тела съгласно чл. 21, 22 и 23 от наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 2 ЗВ за всеки период на приложение на ПУРБ.

(7) Резултатите от програмата за контролен мониторинг се използват за разработване на програма за оперативен мониторинг, която да се прилага за оставащия период на плана.

(8) Данните от мониторинга на химичното състояние на подземните води са основа за идентифициране на значимите и устойчиви тенденции за повишаване концентрацията на всеки замърсител в подземните води и за прилагането на мерки за насочването им в обратна посока.

(9) За идентифициране и насочване в обратна посока на всяка значима и устойчива тенденция за повишаване на концентрацията на замърсители се извършват изчисления по обосноващите начални точки и посочените статистически методи в наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 2 ЗВ.

Чл. 23. (1) Мониторингът на количественото състояние на подземните води обхваща задължително параметрите за класификация на количественото състояние на подземните води, които са: режим на водното ниво във вертикални съоръжения за подземни води, режим на дебита при извори и дренажи и температура на подземните води.

(2) Условието за определяне на добро количествено състояние на подземните води се определят с наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 2 ЗВ.

(3) Мрежите за мониторинг на количественото състояние на подземните води се създават така, че да осигурят:

1. надеждна оценка на количественото състояние на всички подземни водни тела или групи тела, които се използват за питейно-битово водоснабдяване и имат средноденонощен дебит над $10 \text{ m}^3/\text{ден}$ или служат за водоснабдяване на повече от 50 човека;
2. оценка на разполагаемите ресурси на подземните води;
3. прогнозиране на наводнения и засушавания на територията на страната от НИМХ;
4. оценка на тенденциите и създаването на сценарии за климатични изменения и влиянието им върху ресурсите на подземните води от НИМХ на национално ниво.

(4) Басейновите дирекции изготвят карта на мрежата за количествен мониторинг на подземните води, която се прилага към ПУРБ.

(5) Гъстотата на мониторинговата мрежа за количественото състояние на подземните води трябва да включва достатъчно представителни мониторингови точки за:

1. оценка на водното ниво във всяко подземно водно тяло или група тела, като се вземат предвид краткосрочните и дългосрочните изменения в подхранването;
2. оценка на въздействието на водочерпенията и дренирането (разтоварването) върху нивото на подземните води за подземни водни тела, определени като рискови по отношение невъзможността за достигане на екологичните цели по чл. 156а, ал. 1 ЗВ;
3. определяне на посоката и количеството на подземните води, протичащи през държавните граници на Република България с държавите членки, в трансграничните подземни водни тела.

(6) Честотата на мониторинга за количествено състояние на подземните води трябва да бъде достатъчна, за да позволи оценката на количественото състояние на всяко подземно водно тяло или група тела, като се вземат предвид краткосрочните и дългосрочните изменения в подхранването и особено:

1. за подземни водни тела, определени като рискови по отношение невъзможността за достигане на екологичните цели по чл. 156а, ал. 1 ЗВ, трябва да се осигури достатъчна честота на измерванията с цел оценка на въздействието на водочерпенията и дренирането (разтоварването) върху нивото на подземните води;
2. за подземни водни тела, в които подземните води протичат извън границите на Република България, съответната БД осигурява достатъчна честота на измерванията на пунктове за мониторинг с цел определяне на посоката и водното количество на подземните води през границата на държавата членка.

(7) Програмата за количествен мониторинг на подземните води включва:

1. поддръжка и развитие на мрежата за количествен мониторинг;

2. наблюдения на нива, дебити и температура на подземните води;
3. обработка и оценка на данните от мониторинга;
4. организирането на базата данни.

(8) Резултатите, получени от мониторинговата мрежа за даденото подземно водно тяло или група тела, се използват за оценка на количественото състояние на това тяло или група тела. Оценката на количественото състояние на подземните води се представя на карта съгласно чл. 29.

Чл. 24. Мониторингът на химичното състояние на подземните води включва:

(1) Параметрите за определяне на химичното състояние на подземните води, които са електропроводимост и концентрация на замърсители.

(2) Условието за определяне на доброто химично състояние на подземните води са посочени в наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 2 ЗВ.

(3) Критериите за оценка на химичното състояние на подземните води са:

1. стандартите за качество на подземните води, определени по чл. 135, ал. 1, т. 2 ЗВ;
2. определените по реда на чл. 118б ЗВ прагове на замърсяване на подземните води.

(4) Мрежите за мониторинг на подземните, включително минералните, води се проектират така, че да осигуряват подробни и детайлни данни за химичното състояние на подземните води в рамките на всеки речен басейн и да откриват присъствието на дългосрочни, причинени от антропогенна дейност, възходящи тенденции в концентрацията на замърсителите.

(5) Басейновите дирекции изготвят карта на мрежите за химичен мониторинг на подземните води, която се прилага към ПУРБ.

(6) Нивото на достоверност и точност на резултатите от мониторинга на химичното състояние се оценява чрез приблизителни изчисления на базата на разработени и утвърдени от министъра на околната среда и водите методики.

(7) Изчисленията по ал. 6 се посочват в ПУРБ.

(8) При оценката на химичното състояние на подземните водни тела или групи тела:

1. резултатите от отделните пунктове за мониторинг на цялото подземно водно тяло се разглеждат цялостно за цялото тяло, без това да влияе на оценките по наредбите по чл. 135, ал. 1, т. 3 и 5 ЗВ;

2. вземат се предвид всички показатели, за които са определени стандарти за качество по наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 2 ЗВ, и за всички замърсяващи вещества, допринасящи водното тяло да не постигне добро състояние;

3. пресмята се средногодишната концентрация на замърсителя във всеки мониторингов пункт от подземното водно тяло или група тела;

4. сравняват се средногодишните концентрации на замърсителите във всеки пункт за мониторинг със стандартите за качество и праговете на замърсяване за съответните замърсяващи вещества.

(9) Определяне на тенденции в замърсителите се извършва, като се използват данните както от контролен, така и от оперативен мониторинг, съгласно разпоредбите на чл. 135, ал. 1, т. 2 ЗВ, като:

1. се определя базова година или период, от която/за който да се извърши пресмятането на тенденцията, която трябва да се изчисли;

2. изчислението на тенденциите се извършва за подземното водно тяло или група тела като цяло;

3. обръщането на тенденциите се доказва чрез статистически методи, като се посочва нивото на достоверност на определянето.

(10) Басейновите дирекции представят в ПУРБ карта за химичното състояние на подземните води съгласно чл. 29.

Чл. 25. (1) Програмите за контролен мониторинг на химичното състояние на подземните води се изготвят въз основа на информацията от извършеното характеризирание и оценка на въздействието на човешките дейности върху подземните водни тела съгласно чл. 21, 22 и 23 от наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 2 ЗВ за всеки период на приложение на ПУРБ с цел:

1. допълване и потвърждаване на процедурата по оценка на въздействието;

2. осигуряване на информация, необходима за оценка на значимите и устойчиви тенденции в резултат както от промени в естествените условия, така и от антропогенни дейности.

(2) За провеждане на контролен мониторинг БД определят достатъчен брой пунктове за мониторинг на:

1. подземни водни тела, определени като рискови, да не постигат екологичните цели по чл. 156а, ал. 1 ЗВ;

2. за подземни водни тела, в които подземните води протичат извън границите на Република България, съответната БД осигурява достатъчно пунктове за мониторинг с

цел определяне на посоката и водното количество на подземните води през границата на държавата членка.

(3) При контролния мониторинг се наблюдават следните химични показатели:

1. основни параметри, които са задължителни за всички избрани подземни водни тела - съдържание на кислород, активна реакция рН, електропроводимост, нитрати и амониеви йони;

2. параметри, които са определящи за влиянието на съответния антропогенен натиск за подземните водни тела, които при характеризирането и оценката на риска по чл. 21, 22 и 23 от наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 2 ЗВ, са определени като рискови относно непостигането на екологичните цели по чл. 156а, ал. 1 ЗВ;

3. параметри, които се отнасят до опазването на всички видове предназначения на подземните води в трансграничните подземни водни тела.

Чл. 26. (1) Програмите за оперативен мониторинг се изготвят с цел:

1. установяване на химичното състояние на всички подземни водни тела и групи тела, определени като непостигащи целите за опазване на околната среда по чл. 156а, ал. 1 ЗВ;

2. идентифициране и насочване в обратна посока на всички значими и устойчиви тенденции в концентрациите на отделни замърсители с цел непрекъснато намаляване замърсяването на подземните води.

(2) Пунктовете за оперативен мониторинг се избират:

1. за всички подземни водни тела или групи тела, идентифицирани като рискови въз основа както на извършеното характеризиране и оценката на въздействието на човешките дейности, така и на резултатите от контролния мониторинг, са определени като рискови за постигане на целите за опазване на околната среда по чл. 156а, ал. 1 ЗВ;

2. така, че мониторинговите данни от тези пунктове да бъдат представителни за качеството на съответното подземно водно тяло или тела като цяло.

(3) Оперативният мониторинг се изпълнява в периодите между програмите за контролен мониторинг.

(4) Честотата на мониторинга по ал. 2 трябва да бъде достатъчна за откриване на съответните въздействия от човешка дейност, но не по-малка от веднъж годишно.

Чл. 27. (1) Мониторингът на подземните води в зоните на защита на водите по чл. 119а, ал. 1, т. 1, 3 и 5 ЗВ е част от мониторинга по чл. 169 ЗВ.

(2) За зоните за защита на водите програмите по чл. 25 и 26 се допълват с наблюдения, свързани със спецификата на зоната, определени в закона и в акта за учредяването ѝ.

(3) Зоните за защита на водите, характеризирани като водни тела в риск, се включват в програмите за оперативен мониторинг на подземните води.

(4) В случаите по ал. 3 мониторинг се провежда и върху факторите, въздействащи върху състоянието на тези водни тела, включително въздействието, предизвикано от изпълнението на програмите от мерки.

(5) Мониторингът по ал. 3 продължава, докато за конкретната зона за защита на водите бъдат постигнати поставените с плана за управление на речния басейн цели за опазване на околната среда.

(6) В ПУРБ се разработват програми за мониторинг на водните тела за питейно-битово водоснабдяване със средноденонощен дебит на всички водоземания от ПВТ над 100 куб. м за ден:

1. в съответствие с утвърдените в ПУРБ програми за контролен и оперативен мониторинг на съответното ПВТ;

2. мониторинговите програми съдържат показатели в съответствие с показателите за качество на питейните води на наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 3 ЗВ;

3. задължително се наблюдават тези показатели, за които са установени отклонения в качеството на водата за питейно-битови цели от провеждания мониторинг по чл. 48, ал. 2, т. 2, чл. 174, ал. 1, т. 1 и чл. 155а, ал. 3, т. 6, буква "б" ЗВ.

(7) В ПУРБ се разработват програми за мониторинг на подземните водни тела в съответствие с разпоредбите на наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 5 ЗВ.

Чл. 28. Басейновите дирекции възлагат извършването на собствен мониторинг на водите в уязвимите зони в съответствие с наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 5 ЗВ.

Чл. 29. (1) Представянето на резултатите от мониторинга за количественото и химичното състояние се извършва върху карти, които се прилагат към ПУРБ.

(2) Върху картите по ал. 1 за количественото състояние се означават:

1. подземните водни тела с добро състояние - със зелен цвят;

2. подземните водни тела с лошо състояние - с червен цвят.

(3) Върху картите по ал. 1 за химичното състояние се означават:

1. подземните водни тела с добро състояние - със зелен цвят;

2. подземните водни тела с лошо състояние - с червен цвят;
  3. подземните водни тела с идентифицирани значими и устойчиви тенденции за повишаване на концентрацията на замърсители в резултат от човешка дейност - с черна точка;
  4. подземните водни тела, при които е налице смяна на посоката на тенденцията - със синя точка.
- (4) Количественото и химичното състояние на подземните водни тела могат да бъдат означени и върху една карта, върху която задължително се нанасят означенията по ал. 3, т. 3 и 4.

Чл. 30. (1) Мониторингът на количественото и на химичното състояние на подземните води може да се извършва едновременно.

(2) Мониторингът на количественото състояние може да се провежда и в други представителни за тялото пунктове.

Чл. 31. Програмите за мониторинг на количественото състояние и за контролен и оперативен мониторинг на химичното състояние на подземните води съдържат финансов разчет за обезпечаване на изпълнението на планираните дейности.

Глава пета.

МРЕЖИ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВОДИ

Чл. 32. Мрежите за мониторинг на водите са елемент от програмите за мониторинг по глави втора и четвърта и включват мрежа:

- а) за валежи и повърхностни води, включително плаващи наноси;
- б) за подземни води;
- в) за морски води;
- г) контролно-информационна система за отпадъчните води.

Чл. 33. (1) Всяка от мрежите по чл. 32 се състои от станции и/или пунктове за наблюдение на състоянието на водите. За мрежата по буква "а" влизат станциите и пунктовете за наблюдение, както и за прогнози на рисковите фактори, които могат да

предизвикат вредно въздействие на водите, а по буква "Г" - станциите и пунктовете за мониторинг на отпадъчните води.

(2) Всяка мрежа с принадлежащите ѝ станции и пунктове се отразява върху карта с определен мащаб.

(3) За всяка станция и пункт се изисква информационна карта, утвърдена от министъра на околната среда и водите, попълнена на хартиен и електронен носител.

(4) Формите и видът на съдържащата се в картите по ал. 3 информация са еднотипни за категориите води на територията на страната, определени в чл. 3 ЗВ.

Раздел I.

Мрежа за мониторинг на валежи и повърхностни води, включително плаващи наноси

Чл. 34. Мрежата за мониторинг на валежи се изгражда с цел оценка на връзката между валежите и количеството и качеството на повърхностните и подземните водни тела.

Чл. 35. Мрежата за мониторинг на валежи обхваща наблюдението на:

1. валежите от облаците - дъжд, ръмеж, сняг, дъжд и сняг (мокър сняг), град, суграшица;
2. отложени валежи - роса, слана, поледица, скреж, мокра мъгла.

Чл. 36. Мрежата по чл. 35 се състои от дъждомерни станции, които се изграждат с цел:

1. измерване количеството на падналия валеж за определено време;
2. определяне вида на валежа;
3. измерване времетраенето на валежа;
4. измерване на снежна покривка.

Чл. 37. (1) Мрежата за мониторинг на валежи се създава по проект, при изготвянето на който се отчитат:

1. анализите по чл. 4, ал. 6;

2. броят и разположението на станциите така, че да дават необходимата достоверна информация за всички видове теренни форми - равнинни, хълмисти и планински райони, плата, склонове с различно изложение, морско крайбрежие, долини, за оценка на средногодишния валеж в обхвата на басейновата дирекция и на връзката между валежите, повърхностните и подземните води.

(2) Проектът по ал. 1 трябва да съдържа:

1. брой и разположение на станциите, нанесени върху карта;
2. географски координати;
3. техническа спецификация на средствата за измерване и наблюдение;
4. наблюдавани показатели;
5. норма на валежа, ако е определена;
6. информационна карта за станцията;
7. необходимими финансови средства за оборудване на мрежата;
8. експлоатационни разходи за едногодишен период;
9. кадрово осигуряване.

(3) Мрежата по ал.1 се утвърждава от министъра на околната среда и водите.

Чл. 38. (1) За всяка дъждомерна станция се съставя информационна карта, съдържаща следната основна информация:

1. местоположение на станцията;
2. географски координати;
3. надморска височина;
4. вида на дъждомера и неговото оборудване;
5. данни за наблюдателя;
6. подробно описание, скица или план за разположението на различни обекти около нея;
7. режим и начин на предаване на информацията.

(2) Информационната карта по ал. 1 се съхранява от органите, които стопанисват станциите.

Чл. 39. (1) В дъждомерните станции задължително се наблюдават и измерват:

1. количеството на валежа;
2. времетраенето на валежа;
3. видът на валежа;
4. облачността;
5. метеорологичните явления;
6. снежната покривка;
7. качествен анализ на валежа, в т.ч. концентрацията на нитрати и рН на валежа, рСО₂.

(2) В станциите могат да се извършват и допълнителни наблюдения и анализи за:

1. интензивността на валежите;
2. силата, посоката и времетраенето на вятъра.

(3) Качествен анализ на валежа може да се извършва при необходимост в случаите на инцидентни замърсявания.

(4) Наблюденията върху валежите се съобразяват и с резултатите от анализите по чл. 4, ал. 6.

Чл. 40. Редът и начинът за организиране на дейността за обслужване на дъждомерните станции и за провеждане на наблюдения на валежите за целите на управлението на водите се определят с инструкция, утвърдена от министъра на околната среда и водите.

Чл. 41. (1) За мрежите за количествен мониторинг на повърхностни води се определят:

1. норма на оттока, ако е определена;
2. експлоатационни разходи за едногодишен период;
3. необходими финансови средства за оборудване на мрежата;
4. кадрово осигуряване.

(2) За всяка хидрометрична станция се съставя информационна карта, съдържаща следната основна информация:

1. местоположение на станцията;

2. географски координати;
3. надморска височина;
4. вида на станцията, техническа спецификация на средствата за измерване и наблюдение;
5. наблюдавани параметри;
6. данни за наблюдателя;
7. подробно описание, скица или план за разположението на различни обекти около нея;
8. режим и начин на предаване на информацията.

(3) Информационната карта по ал. 2 се съхранява от органите, които стопанисват станциите, и се предоставя на басейновата дирекция.

Чл. 42. Мрежите за мониторинг на повърхностни води се създават в съответствие с изискванията на глава втора "Програми за мониторинг на повърхностните води".

Чл. 43. Мрежите по чл. 42 се определят чрез:

1. броя и разположението на станциите и пунктовете;
2. информационна карта за всяка станция и пункт, утвърдена от министъра на околната среда и водите;
3. карта с разположението на пунктовете и станциите по водни тела.

Чл. 44. (1) Станциите и пунктовете от мрежите по чл. 42 са на течащи и стоящи води.

(2) Станциите и пунктовете по ал. 1 трябва да гарантират представителност на данните за измерваните показатели.

(3) Станциите и пунктовете се разполагат така, че да характеризират състоянието на водните тела по отношение на:

1. хидроложките условия във водосбора им;
2. екологичното и химичното състояние на повърхностните води;
3. връзката на повърхностните води с валежите и подземните води;

4. връзката с други повърхностни водни тела;

5. твърдия отток.

Чл. 45. Трайната маркировка на станцията или пункта по чл. 42 включва означение за принадлежността им към съответната басейнова мрежа за мониторинг и номерата им.

Чл. 46. Наблюденията, които се извършват в станциите и пунктовете по чл. 42, се определят в програмите за мониторинг.

Чл. 47. Наблюдения и измервания за определени в програмите по чл. 7 показатели чрез автоматични станции се проектират при възможност на трансгранични пунктове и във всички други случаи по преценка на басейновата дирекция.

Раздел II.

Мрежа за мониторинг на подземните води

Чл. 48. Мрежа за мониторинг на подземни води се разработва за всяко водно тяло или група водни тела в съответния район за басейново управление и съгласно изискванията на чл. 22, ал. 2.

Чл. 49. (1) Мрежата за мониторинг на подземните води се състои от пунктове:

1. кладенец или сондаж;

2. извор;

3. минна изработка;

4. дренаж.

(2) Пунктът трябва да гарантира достоверността на показателите за подземния воден обект, за който е проектиран.

(3) Пунктовете се разполагат в рамките на водното тяло така, че наблюденията в тях да характеризират:

1. естественото състояние на подземните води;

2. подхранването на подземните води и връзката им с повърхностните води;
3. връзката с водите от други подземни водни тела;
4. качеството на водите в подземното водно тяло.

(4) Нови пунктове се предвиждат само при отсъствие, недостатъчен брой и необходимост от смяна на съществуващи пунктове.

(5) Гъстотата на пунктовете от мрежите за мониторинг на подземните води се определя така, че:

1. за водните тела, идентифицирани като рискови, да включват достатъчно на брой пунктове за оценка:

а) на въздействията от водовземането и естественото дрениране на подземните води върху количественото им състояние;

б) на химичното състояние;

2. за трансграничните подземни водни тела, освен изпълнение на изискванията по т. 1, букви "а" и "б", броят на пунктовете да осигури и оценка на посоката на потока и количеството на подземните води, протичащи през държавната граница.

Чл. 50. (1) За определяне мрежите за всяко подземно водно тяло се използват:

1. наличните данни за характеризиране на подземното водно тяло;
2. оценката на количественото състояние на водното тяло, включително ресурсите на подземните води;
3. оценката на химичното състояние на водното тяло, включително естествено повишените концентрации на вещества и въздействието на човешката дейност;
4. наличието и разположението на зоните за защита на водите;
5. резултатите от изпълнения мониторинг на подземните води.

(2) За мрежите по ал. 1 се определят:

1. броят и разположението на пунктовете за всяко водно тяло, включително географските координати, надморската височина на терена и на точката на измерване;
2. взаимовръзките с други пунктове за мониторинг на водите;
3. конструкцията на пунктовете;
4. оборудването на пунктовете със стационарни съоръжения за измерване.

(3) За мрежите по ал. 1 се съставят:

1. карти с местоположение на пунктовете;
2. информационна карта за всеки пункт.

(4) Информационните карти са унифицирани според типа на пунктовете в чл. 49, ал. 1.

(5) Информационните карти се разработват на национално ниво и се утвърждават от министъра на околната среда и водите.

(6) Информационната карта по ал. 3 се попълва и съхранява от органите, които стопанисват станциите, и се предоставя за включване в базите данни за подземни води на басейново и национално ниво.

Чл. 51. (1) Конструкцията на пункта включва подземното и надземното му оборудване, включително трайна маркировка, и:

1. съответства на предназначението на пункта;
2. осигурява надеждната му защита.

(2) Трайната маркировка на пункта включва означение за принадлежността му към съответната мрежа, номера на пункта и указание за собствеността му, както и трайно обозначение на точката за измерване.

Раздел III.

Мрежа за мониторинг на морските води

Чл. 52. (1) Мрежата за мониторинг на Черно море се състои от:

1. станции и пунктове за наблюдение на екологичното и химичното състояние на крайбрежните морски води и седименти;
2. пунктове за наблюдение на химичното състояние на териториалните морски води;
3. пунктове за наблюдение на морското ниво, посоката и скоростта на преобладаващите течения и вълновия режим, структура и субстрат на дъното.

(2) Пунктовете по ал. 1, т. 1 се разполагат на определено разстояние от брега извън прякото въздействие на бреговата зона така, че да характеризират екологичното и химичното състояние на водите.

(3) Пунктовете по ал. 1, т. 2 се разполагат така, че да характеризират химичното състояние на териториалните морски води.

Чл. 53. (1) Мрежата за мониторинг на Черно море трябва да осигурява:

1. класифициране на състоянието на водните тела в крайбрежни морски води;
2. оценка на риска;
3. оценка на дългосрочните промени в природните условия;
4. анализ и оценка на ефективността на съществуващите мрежи за мониторинг;
5. оценка на промените в състоянието на водните тела, определени в риск, в отговор на прилагането на мерки за подобряване и/или предотвратяване на влошаването;
6. изясняване на причините водните тела да не постигнат целите, където причините са неизвестни;
7. изясняване на обхвата и въздействието от инцидентни замърсявания и природни екстремни явления;
8. оценка на натиска от трансгранични процеси;
9. използване за процеса на интеркалибрация;
10. опазване на защитените територии;
11. определяне на референтни условия.

(2) Броят и разположението на станциите и пунктовете се определят така, че наблюденията в тях да осигуряват получаването на достатъчна и достоверна информация за състоянието на морските води във времеви и териториален аспект, като се отчитат промените в естествените условия и на въздействието от човешка дейност.

Чл. 54. Мрежите за мониторинг по чл. 52, ал. 1 и схемите за анализ трябва да осигуряват достатъчно ниво на статистическа точност и прецизност на резултатите, както и определянето на екологичното и химичното състояние на всяко отделно водно тяло.

Чл. 55. (1) Дълбочините на вземане на проби във воден стълб в пунктовете се определят в зависимост от дълбочината в района и вертикалния профил на водния стълб.

(2) В пунктовете по чл. 52, ал. 1, т. 1 пробите се вземат от повърхностния и придънния воден слой в пункта, както и достатъчно брой проби от междинния слой, за да се осигури представителност на резултатите от измерванията.

(3) В пунктовете по чл. 52, ал. 1, т. 2 пробите се вземат от повърхностния и придънния воден слой в пункта или до границата на разпространение на кислорода в дълбочина, както и достатъчно на брой проби от междинния слой, за да се осигури представителност на резултатите от измерванията.

(4) За вземане на проби от зоната на термоклина се използва подходящо оборудване, което позволява определяне на дълбочината му чрез измерване на място.

(5) Биологичният мониторинг трябва да бъде обвързан с измервания на физико-химичните параметри във води и седименти за получаване на достатъчна и достоверна информация за зависимостта и баланса между тях.

(6) За осигуряване на измерванията е необходимо използването на най-добрите налични методи и оборудване за пробонабиране и за лабораторен анализ.

Чл. 56. При необходимост от изследвания по чл. 4, ал. 7 в програмите могат да се включват допълнителни биологични елементи - зоопланктон, рибна фауна, морски бозайници и орнитологични наблюдения. Те се включват по специфична схема в зависимост от необходимостта от определяне на въздействието от интродуцирани видове в екосистемата и зависимостите в хранителната верига.

Чл. 57. (1) За осигуряване на финансова ефективност водните тела може да се групират за целите на мониторинга, ако са достатъчно подобни във всички важни характеристики, и групова оценка може да се прави чрез представителни проби.

(2) Всяка група от водни тела трябва да е индивидуална и да осигурява достатъчна точност при оценките.

(3) Решенията за групиране на водни тела трябва да включват оценка на хомогенността на групата и оценка на риска от погрешно класифициране на групата при осредняване на класификацията на всяко едно от водните тела.

Чл. 58. Броят и разположението на станциите и пунктовете от мрежата за мониторинг на Черно море и на наблюдаваните показатели се съобразяват и с изискванията на международни конвенции, споразумения и програми, по които държавата е страна.

Чл. 59. Разположението на станциите се съгласува с Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията и при необходимост - с Министерството на отбраната.

Раздел IV.

Контролно-информационна система за отпадъчните води

Чл. 60. Контролно-информационната система за отпадъчните води включва обектите, формиращи отпадъчни води, включително пречиствателните станции на населените места, които заустват в повърхностни води и подлежат на разрешителен режим по ЗВ, както и тези, за които се изисква издаване на комплексно разрешително по реда на Закона за опазване на околната среда.

Чл. 61. (1) Контролно-информационната система за отпадъчните води съдържа данни за:

1. обект, формиращ отпадъчни води;
2. вид на производството съгласно национален класификатор на икономическите дейности;
3. разрешително за водоземане, единен идентификационен код на титуляря на разрешителното;
4. разрешително за заустване/комплексно разрешително, единен идентификационен код на титуляря на разрешителното;
5. водния обект, в който се заустват отпадъчните води;
6. географските координати на мястото/местата на заустване;
7. годишното количество на заустените отпадъчни води и измервателно устройство;
8. количественото и химичното състояние на заустените отпадъчни води от извършения мониторинг;
9. съоръжения за пречистване на отпадъчните води;
10. брой на извършените контролни проверки, в т. ч. санкции и глоби;
11. контролираща регионална инспекция по околна среда и води;
12. контролираща БД.

(2) Информацията за състоянието на отпадъчните води в контролно-информационната система постъпва от:

1. собствения мониторинг, провеждан от лицата по чл. 67, ал. 1, т. 1, 3 и 4;
2. мониторинга на отпадъчните води, провеждан съгласно чл. 151, ал. 4, т. 1 ЗВ.

Чл. 62. Дейността по планирането на мониторинга на отпадъчните води се осъществява от БД, като по отношение на неговото провеждане и възможностите за лабораторно изпълнение се съгласува със съответната/съответните регионална/и инспекция/и по околна среда и води и с ИАОС.

Чл. 63. (1) Дейността по провеждане на мониторинга на отпадъчните води на национално ниво се осъществява от ИАОС.

(2) Дейността по провеждане на мониторинга на отпадъчните води на регионално ниво се осъществява от съответните регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ) в границите на териториалния им обхват.

(3) Басейновите дирекции могат да участват по преценка в провеждането на мониторинга на отпадъчните води.

Чл. 64. (1) РИОСВ ежегодно дават предложения на съответната БД и на ИАОС за актуализиране на списъците на обектите, формиращи емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества, общи и специфични замърсители.

(2) Списъците по ал. 1 се утвърждават от министъра на околната среда и водите.

Чл. 65. РИОСВ поддържат контролно-информационната система за отпадъчните води на регионално ниво, а ИАОС - на национално ниво.

Чл. 66. Редът и начинът за събиране, предоставяне, съгласуване и обработка на информацията за отпадъчните води се определят с инструкция на министъра на околната среда и водите.

Глава шеста.
СОБСТВЕН МОНИТОРИНГ

Чл. 67. (1) Собствен мониторинг на количеството и качеството на водите, както и количеството на отпадъчните води и концентрацията на емитираните замърсители, се провежда от:

1. титулярите на разрешителни за водовземане и/или ползване на водни обекти, в т. ч. на разрешителни за заустване на отпадъчни води и на разрешителни за отвеждане на замърсители в подземни води, издадени по реда на ЗВ;
2. юридическите лица с учредено особено право на водовземане на минерална вода - изключителна държавна собственост, ако това е предвидено в договора за концесия;
3. лицата, задължени да провеждат собствен мониторинг с издадено решение по оценка за въздействие върху околната среда;
4. операторите на инсталации и съоръжения, които при условията в издаденото им комплексно разрешително (КР) по реда на ЗООС се задължават да провеждат собствен мониторинг на водите;
5. лицата, задължени да провеждат собствен мониторинг по смисъла на наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 5 ЗВ;
6. лицата, задължени да провеждат собствен мониторинг във връзка с отстраняване на минали екологични щети.

(2) Собствен мониторинг на водите се провежда и от други лица извън посочените в ал. 1, когато това се изисква по силата на издаден нормативен или административен акт.

Чл. 68. (1) Лицата по чл. 67, ал. 1, т. 1 провеждат собствен мониторинг в съответствие с изискванията в разрешителните, издадени по реда на наредбите по чл. 135, ал. 1, т. 1, буква "а", т. 2 и 13 ЗВ.

(2) Лицата по чл. 67, ал. 1, т. 4 провеждат собствен мониторинг съгласно самостоятелен план за собствен мониторинг, съобразен с условията на КР.

Чл. 69. (1) Лицата по чл. 61, ал. 1, т. 3, 5 и 6 и тези по ал. 2 разработват план за провеждането на собствен мониторинг, съобразен с поставените условия в съответния акт, с който се изисква разработването на плана.

(2) При разработването на плана по ал. 1 се отчита и спецификата на наблюденията, регламентирани в наредбите по чл. 135, ал. 1, т. 4, 5, 7, 8 и 10 ЗВ.

(3) Планът за мониторинг на депа за отпадъци или условията в комплексното разрешително или разрешението за дейности с отпадъци на депа за отпадъци по смисъла на Закона за управление на отпадъците по отношение на водите се разработват и в съответствие с изискванията на приложение № 3 от Наредба № 8 от 2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (ДВ, бр. 83 от 2004 г.).

Чл. 70. Съдържанието на плана за собствен мониторинг на подземни и повърхностни води включва следните основни елементи:

1. описание на обекта, за който се извършва мониторинг;
2. описание на екологичното, химичното и количественото състояние на водното тяло, в което се реализира инвестиционното намерение;
3. разположение на пробовземните точки, респ. на пунктове за мониторинг, в т. ч. тяхното предназначение, местоположение, отразено на карта с подходящ мащаб, географски координати, надморска височина, конструкция;
4. наблюдавани показатели за количество и качество на отпадъчните води, за екологично, химично и количествено състояние на водните тела, които са засегнати, както и средства и методи за тяхното измерване;
5. честота и продължителност на наблюденията, включително време на наблюдение;
6. информационна карта за всеки пункт;
7. условия за експлоатация на системата за мониторинг;
8. анализ на данните от мониторинга и форма на предоставяне на резултатите;
9. критерии за своевременно уведомяване;
10. функционални връзки по предоставяне на информацията от мониторинга;
11. други изисквания, поставени към съдържанието на плана, в зависимост от спецификата на обекта.

Чл. 71. (1) Планът за собствен мониторинг се одобрява от органа, който го е изискал.

(2) При одобряване на плана за мониторинг или на условията в разрешителните по чл. 67, ал. 1, т. 1 и 4 се определят информацията, която лицата, провеждащи собствен мониторинг, са длъжни да предоставят за включване в информационната система за водите на басейново и национално ниво и в контролно-информационната система за отпадъчните води, както и формата, редът, начинът, мястото и срокът за нейното представяне.

Чл. 72. Разходите за проектиране, изграждане и експлоатация на пунктовете за собствен мониторинг са за сметка на задължените лица по чл. 67, ал. 1.

Глава седма.

РЕД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ЕКСПЛОАТАЦИЯ, ПОДДРЪЖКА, КОМУНИКАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ И ЛАБОРАТОРНО ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ НА МРЕЖИТЕ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВОДИТЕ

Раздел I.

Експлоатация и поддръжане на мрежите за мониторинг на водите

Чл. 73. Експлоатацията на мрежите по чл. 32 включва дейности по тяхното стопанисване и обслужване.

Чл. 74. Стопанисването на мрежите включва стопанисване на станции и пунктове за мониторинг.

Чл. 75. Стопанисването на мрежите за мониторинг на водите се извършва от НИМХ за мрежите за количествени измервания и от Министерството на околната среда и водите (МОСВ) за мрежите за качество на водите.

Чл. 76. (1) Стопанисването на станциите включва дейности по:

1. оценка на състоянието на станцията за мониторинг;
2. провеждане на профилактика;
3. планов ремонт;
4. аварийен ремонт;
5. подобрене на оборудването на станциите;
6. подготовка на финансов разчет по обезпечаване на изпълнението на планираните в тях дейности.

(2) Стопанисването на пунктовете включва дейности по:

1. поддръжане на терена в състояние, удобно за вземане на проби и полеви измервания и изследвания;

2. възстановяване на маркировка;
3. осигуряване и поддържане на достъп до пунктовете;
4. оборудване на пунктовете за водочерпене на подземни води със съоръжения за вземане на сурова вода преди смесване и хлориране;
5. подготовка на финансов разчет по обезпечаване на изпълнението на планираните в тях дейности.

(3) Дейностите по ал. 1 и 2 се планират от органите по чл. 75 ежегодно до 30-о число на юли с оглед планиране и включване на съответните разходи в бюджета на МОСВ за следващата година.

(4) Дейностите по стопанисване на мрежите за собствен мониторинг се изпълняват от лицата по чл. 67.

Чл. 77. (1) Обслужването на мрежите включва дейности по:

1. наблюдения на количеството и вида на валежите;
2. планиране на пробонабиранията и измерванията;
3. наблюдения на нивата и количеството на повърхностните и подземните води;
4. вземане на проби;
5. консервиране на пробите и транспортирането им до съответната лаборатория;
6. изпитване на проби;
7. текущ оглед на състоянието на водния обект, полеви изследвания и отразяване на наблюденията в протокол;
8. подготовка на финансов разчет по обезпечаване на изпълнението на планираните в тях дейности.

(2) Дейностите по ал. 1 се планират ежегодно до 30-о число на юли на текущата година от органа, стопанисващ мрежите, с оглед планиране и включване на съответните разходи в бюджета на Министерството на околната среда и водите за следващата година.

(3) Дейностите по обслужване на мрежите за собствен мониторинг се изпълняват от лицата по чл. 67.

Раздел II.

Лабораторно обслужване на мрежите за мониторинг на водите. Осигуряване и контрол на качеството на данните

Чл. 78. (1) Изпитванията на проби се извършват от акредитирани лаборатории в съответствие с разпоредбите на раздел III.

(2) Анализите на биологични и хидроморфологични елементи за качество, както и на количественото състояние на подземните водни тела се извършват от акредитирани и/или специализирани лаборатории.

Чл. 79. (1) Наблюденията, измерванията, вземането, консервирането и изпитванията на проби се извършват съгласно български или международни стандарти.

(2) В случаите, в които липсват български или международни стандарти, дейностите по ал. 1 се извършват по утвърдени от министъра на околната среда и водите методи.

(3) Методите по ал. 2 се предлагат от ИАОС и се разглеждат и от Висшия консултативен съвет по водите.

Чл. 80. (1) Измерванията, вземането на проби и анализите се извършват с технически средства и съдове, подлежащи на периодичен метрологичен контрол или калибрирани съгласно утвърдени работни процедури и методики за вътрешно калибриране.

(2) Метрологичният контрол се извършва по реда на глава четвърта от Закона за измерванията.

Чл. 81. (1) Всяка акредитирана лаборатория има изградена система за управление на качеството в съответствие с изискванията на стандарта БДС EN ISO/IEC-17025, която регламентира мерките за контрол върху достоверността и точността на резултатите от изпитването.

(2) Съответната лаборатория изготвя програма за контрол на качеството на данните.

(3) Програмата по ал. 2 включва:

1. процедура за вътрешен контрол на качеството на данните - контролни проверки, контролни карти, използвани сертифицирани референтни материали и др.;

2. процедура за външен контрол на качеството на данните - участие в междулабораторни сравнителни изпитвания поне веднъж в периода на акредитация.

Чл. 82. (1) Всички лаборатории, включени в мониторинга на водите, представят в ИАОС до 30 ноември програмите по чл. 81, ал. 2.

(2) ИАОС събира, обобщава и оценява програмите за контрол на качеството на данните от мониторинга в съответствие с изискванията на стандарта БДС EN ISO/IEC-17025.

Чл. 83. (1) ИАОС ежегодно до 20 февруари предоставя на съответната БД обобщена информация за изпълнението на програмите по чл. 81, ал. 2, която включва:

1. резултатите от програмите по чл. 81, ал. 3, т. 2;
2. границите на определяне (откриване) на използваните методи за анализи.

(2) Представяните резултати от измерванията трябва да включват информация за:

1. крайните мерни единици;
2. комбинирана неопределеност;
3. доверителен интервал.

Раздел III.

Определяне на технически спецификации за химичен анализ и мониторинг на състоянието на водите

Чл. 84. Методи за анализ. Минимални критерии при избор на методите за анализ.

(1) Всички методи за анализ, включително лабораторни, полеви и онлайн методи, използвани за целите на програмите за химичен мониторинг, изпълнявани в съответствие с изискванията на тази наредба, са валидирани/верифицирани и документирани в съответствие със стандарт БДС EN ISO/IEC-17025 или други еквивалентни международно признати стандарти.

(2) Акредитираните лаборатории гарантират, че минималните критерии за всички прилагани методи за анализ се базират на неопределеност на измерването от 50 % или по малко ($k = 2$) в сравнение с нивото на съответните стандарти за качество на околната среда и граница на количествено определяне, равна или по-ниска от 30 % от стойността на съответните стандарти за качество на околната среда.

(3) Ако за даден параметър липсва съответен стандарт за качество на околната среда или при липса на метод за анализ, който да отговаря на минималните критерии от ал. 2, акредитираните лаборатории трябва да докажат, че мониторингът се извършва на базата на най-добрите налични техники, които не са свързани с извънредно високи разходи.

Чл. 85. Изчисляване на средни стойности на резултати от изпитване.

(1) Когато резултатите на измерени физико-химични или химични параметри в дадена проба са под границата на количествено определяне, те се приемат за равни на половината от стойността на съответната граница на количествено определяне при изчисляването на средни стойности.

(2) Когато изчислената средна стойност от резултатите от измерването съгласно ал. 1 е под границата на количествено определяне, тя се приема като "по-ниска от границата на количествено определяне".

(3) Алинея 1 не се прилага за измервани величини, които представляват общи суми от дадена група от физико-химични или химически измервани параметри, включително съответните метаболити и реакционни и разпадни продукти. В тези случаи получените резултати под границата на количествено определяне за отделните вещества се приема, че са равни на нула.

Чл. 86. Качество и контрол.

(1) Качеството и контролът на получаваните данни се извършват от акредитираните лаборатории в съответствие със стандарт БДС EN ISO/IEC-17025 или други еквивалентни международно признати стандарти.

(2) Лабораториите или подизпълнителите, наети от тях, са длъжни да доказват своята компетентност при определяне на съответните физико-химични и химически измервани величини чрез:

1. участие в междулабораторни, сравнителни изпитвания и тестове за пригодност, покриващи методите за изпитване, посочени в чл. 84, ал. 1, и измерваните величини при нива на концентрации, съответстващи на програмите за химичен мониторинг, провеждани съгласно изискванията на тази наредба;

2. анализ на сертифицирани сравнителни образци/сравнителни образци, представителни като матрица за събраните проби, които съдържат подходящи нива на концентрации на определяните вещества в съответствие със стандартите за качество на околната среда, посочени в чл. 84, ал. 2.

(3) Програмите за междулабораторни сравнителни изпитвания и тестове за пригодност, посочени в ал. 2, т. 1, се организират от акредитирани организации или такива, признати на международно или национално ниво, които отговарят на изискванията на ISO/IEC, ръководство 43-1 (Процедура за провеждане на междулабораторни сравнения) или други еквивалентни международно признати стандарти.

(4) Резултатите от участието в програмите по ал. 3 се оценяват на базата на системата за оценяване, определена по ISO/IEC, ръководство 43-1, или стандарт ISO-13528, или други еквивалентни международно признати стандарти.

Раздел IV.

Информационно и комуникационно осигуряване на система за мониторинг на водите

Чл. 87. Информационното осигуряване на система за мониторинг на водите включва:

1. събиране на информация от мрежите за мониторинг на водите и от мрежите за собствен мониторинг на басейново и предаване на национално ниво;
2. съхраняване и организиране на информацията в информационна система за мониторинг на водите на басейново и национално ниво;
3. визуализация на информацията.

Чл. 88. (1) Събирането на информацията от мрежите за химичен мониторинг включва данни за:

1. идентификация на пункта чрез информационна карта;
2. наблюдения и измервания;
3. характеристика на водния обект по време на вземане на проби и измерване;
4. вземане, консервиране и транспортиране на проби;
5. изпитвания на проби.

(2) Събирането на информация от мрежите за количествен мониторинг включва:

1. идентификация на станциите чрез информационни карти;
2. географски координати;
3. техническа спецификация на средствата за измерване и наблюдение;
4. наблюдавани показатели;
5. норма на оттока, ако е определена.

(3) Резултатите по ал. 1 и 2 се записват в протоколи за вземане на проби и протоколи за изпитване с унифициран формат съгласно изискванията за акредитация, а данните от собствен мониторинг се записват в утвърден формат.

(4) В началото на всеки месец до 15-о число протоколите за вземане на проби и изпитване от наблюденията на мрежите за химичен мониторинг на водите през

предходния месец се предават от регионалните лаборатории към ИАОС на съответната БД на електронен носител за въвеждане в бази данни на басейново ниво и предаване на национално ниво.

(5) Резултатите от проведен собствен мониторинг се въвеждат в бази данни на басейново ниво и в националната информационна система за мониторинг на водите.

(6) Данните от количествените измервания на повърхностни и подземни води се организират в база данни от НИМХ и се предоставят с цел единен обмен на информацията на басейново и национално ниво в изпълнение на изискванията на чл. 171, ал. 6, т. 4 ЗВ.

Чл. 89. Протоколите по чл. 88, ал. 3 се събират и съхраняват от БД в бази данни на басейново ниво и от ИАОС в база данни на национално ниво.

Чл. 90. (1) Информационната система за водите се организира, функционира и поддържа на:

1. регионално ниво - в РИОСВ;
2. басейново ниво - в БД;
3. национално ниво - в ИАОС.

(2) Системата на национално ниво се проектира така, че да осигурява системна интеграция на базите данни на басейново и регионално ниво.

Чл. 91. (1) Информационната система за мониторинг на водите обхваща:

1. специализирани бази данни от провеждания по реда на тази наредба мониторинг на водите;
2. специализирани бази данни от извършения мониторинг, включително собствен мониторинг на титулярите на издадени разрешителни, за количествени и качествени характеристики на отпадъчните води и за контрол на състоянието на отпадъчните води от РИОСВ;
3. специализирани бази данни за извършения мониторинг на количеството на валежите, повърхностните и подземните води, включително наносния отток;
4. специализирани бази данни от провеждания мониторинг върху фактори на околната среда, използвани при оценката на състоянието на водите.

(2) Данните по ал. 1 са обвързани с географската информационна система.

Чл. 92. (1) Информационната система съдържа данни от информационната карта на пунктовете за мониторинг, както и данни за:

1. района за басейново управление на водите;
2. кода на пункта;
3. координатите на пункта;
4. подбасейна;
5. поречието;
6. водния обект;
7. типа на водното тяло;
8. характеристиката на обекта и метеорологичните условия по време на вземане на проби;
9. дълбочината на вземане на проби (за езера, язовири и морски води);
10. измерените нива и количества (за реки и подземни и отпадъчни води);
11. резултатите от изпитванията на проби.

(2) Системата по ал. 1 осигурява графични и таблични изходи за:

1. данните по ал. 1;
2. оценка на екологичното и химичното състояние на повърхностни води;
3. оценка на количественото и химичното състояние на подземни води;
4. оценка на риска водните тела да не постигнат поставените цели за опазване на околната среда;
5. оценка на риска от настъпване на неблагоприятни явления, свързани с водите;
6. статистическа обработка, моделиране, оценка, прогноза и предупреждение.

Чл. 93. Визуализацията на информацията за оценка на състоянието се реализира чрез географска информационна система във вид на карта с оцветявания и символи.

Чл. 94. Данните за информационната система по чл. 92, ал. 1 се събират от:

1. ИАОС - за мрежите за мониторинг на повърхностните и подземните води на национално ниво, за обектите, включени в контролно-информационна система за отпадъчните води;
2. БД - за мониторинга на водите на басейново ниво, както и данни от извършения от тях контрол и контрола, извършен по ЗВ от други лица, оправомощени от министъра на околната среда и водите;
3. РИОСВ - за обектите, включени в контролно-информационна система за отпадъчните води, и фактори на околната среда, оказващи влияние върху състоянието на водите;
4. НИМХ - за мониторинга на количеството на валежите, подземните и повърхностните води, включително наносния отток;
5. Изпълнителна агенция "Проучване и поддържане на река Дунав" (ИАППД) - за мониторинга на количеството на водите на река Дунав;
6. ИО - за мониторинга на екологичното и химичното състояние на морските води;
7. дирекциите на националните паркове - за компонентите и факторите на околната среда, оказващи влияние върху състоянието на водите;
8. контролиращия орган по издадените разрешителни по ЗВ.

Чл. 95. Данните по чл. 94 се обобщават и анализират за всеки район за басейново управление на водите от БД и са основа за оценката на състоянието на водните тела.

Чл. 96. (1) Басейновите дирекции извършват контрол и оценка на данните на басейново ниво.

(2) НИМХ обработва и контролира информацията от количествения мониторинг и осигурява необходимата информация и оценки за количеството на водите в повърхностните и подземните водни тела.

Чл. 97. (1) След контрола и оценките по чл. 96, ал. 1 данните се предават за актуализиране в информационната системата на национално ниво.

(2) Данните по чл. 96, ал. 2 се предоставят на МОСВ, БД и ИАОС в изпълнение на изискванията на чл. 171, ал. 6, т. 4 и 9 ЗВ.

Чл. 98. (1) Информационната система за количествен мониторинг по чл. 1, ал. 3 се организира от НИМХ.

(2) Информационната система за количество на водите на река Дунав се организира от ИАПД.

Чл. 99. (1) Всяко лице може да ползва данните за състоянието на водите по реда на чл. 180, ал. 2 ЗВ.

(2) Лицата, провеждащи собствен мониторинг и предоставящи данни за включване в информационна система за мониторинг на водите, могат да ползват информацията за състоянието на водите за конкретния район безвъзмездно.

Чл. 100. (1) Комуникационното осигуряване на мониторинга на водите включва внедряването на съвременни информационни технологии и комуникации, осигуряващи обмена на информацията за състоянието на водите.

(2) За изпълнение на дейностите по ал. 1 се разработват проекти, съдържащи необходимите технически средства за комуникационно осигуряване на мониторинга на водите.

Глава осма.

УПРАВЛЕНИЕ НА МОНИТОРИНГА НА ВОДИТЕ

Чл. 101. (1) Мониторингът на водите се организира и ръководи от министъра на околната среда и водите.

(2) За целите на управлението на мониторинга министърът на околната среда и водите:

1. одобрява програмите за мониторинг на водите, разработени от БД;
2. координира провеждането на мониторинг на водите на национално и басейново ниво, в т. ч. на мониторинг на валежите и за наблюдение и прогнози на рискови фактори, които могат да предизвикат вредно въздействие върху водите;
3. утвърждава методики за изследване на води в случаите, когато липсват български стандарти, както и методики за анализ на данните от мониторинг на водите;
4. утвърждава методика за инвентаризация на емисиите, заустванията и загубите на приоритетни вещества и замърсители;

5. възлага определянето на национално ниво на стойностите на стандартите за качество на околната среда за основните замърсители, посочени в наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 9 ЗВ.

Чл. 102. Изпълнителната агенция по околна среда:

1. провежда лабораторни и полеви изследвания за определяне на състоянието на водите;
2. провежда мониторинг на водите на национално ниво;
3. поддържа информационна система за мониторинг на водите на национално ниво, в т. ч. контролно-информационна система за отпадъчните води;
4. съвместно с БД извършва инвентаризация на емисиите, заустванията и загубите на всички приоритетни вещества и замърсители;
5. разработва и предлага на министъра на околната среда и водите за утвърждаване методики за изследване на води в случаите, когато липсват български стандарти и/или се изисква прилагане на съвременни методи, които не са стандартизирани;
6. поддържа географска информационна система за водите на национално ниво, в т. ч.:
  - а) допълва и коригира географската информационна база данни за водите, състояща се от графични и атрибулни данни;
  - б) извършва геостатистически, географски и статистически анализи за състоянието на околната среда, в т. ч. и на водите;
  - в) поддържа национална релационна база данни за водите;
  - г) съгласува единно геокодиране с помощта на уникални идентификатори на информацията в релационната база данни и географската информационна база данни за водите;
7. подготвя доклад за състоянието на водите на национално ниво, който е част/раздел от доклада за състоянието на околната среда по чл. 22, ал. 1 ЗООС;
8. създава, обработва и докладва информация за състоянието на водите до международни институции, в т.ч. Европейската агенция по околна среда;
9. издава периодичен бюлетин за състоянието на водните ресурси на Република България;
10. извършва оценки и прогнози за качеството на водите на национално ниво.

Чл. 103. РИОСВ в границите на териториалния ѝ обхват:

1. провежда мониторинг на отпадъчните води;
2. поддържа база данни за извършения мониторинг, включително собствен мониторинг на титулярите на издадени разрешителни, за количествени и качествени характеристики на отпадъчните води и за контрол на състоянието на отпадъчните води;
3. поддържа в актуално състояние списъците на обектите, формиращи емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества;
4. контролира изпълнението на собствения мониторинг за отпадъчните води в предвидените от ЗВ случаи.

Чл. 104. Националният институт по метеорология и хидрология предлага и управлява програми за мониторинг на количеството на валежите, подземните и повърхностните води, включително наносния отток, както и:

1. провежда количествен мониторинг на водите;
2. поддържа база данни за извършения мониторинг;
3. поддържа в актуално състояние информационните карти на станциите и пунктовете за мониторинг;
4. контролира изпълнението на мониторинга;
5. извършва оценка на количеството на водите в повърхностните и подземните водни тела;
6. съставя националните водни и водностопански баланси.

Чл. 105. Институтът по океанология извършва:

1. мониторинг на екологичното и химичното състояние на морските води, включващ наблюденията, теренните изследвания, лабораторните анализи на биологични елементи за качество, физико-химични и хидроморфологични параметри - с цел оценка на екологичния статус, и хидрохимични елементи за качество - с цел оценка на химичния статус;
2. подпомага БД за управление на водите в Черноморския район в изпълнение на ангажиментите на Република България по докладване към Географската интеркалибрационна група - Черно море, и Европейската агенция по околна среда и при подготовката на националните доклади по директивите в областта на водите;

3. стопанисва и поддържа пунктовете/оборудването за наблюдение на морското ниво, посоката и скоростта на преобладаващите течения и вълновия режим.

Чл. 106. ИАППД извършва мониторинг на количеството на водите на река Дунав.

Чл. 107. (1) Басейновата дирекция за определен район за басейново управление планира и участва в провеждането на дейностите по мониторинг на водите, събира, съхранява, обобщава данните, анализира и докладва за получените резултати.

(2) Дейностите по ал. 1 включват:

1. разработване на програми за мониторинг на водите;
2. планирането и участието в провеждането на мониторинга на водите;
3. събиране, съхраняване, обобщаване, анализиране и оценка на данните, вкл. за:
  - а) валежи и на нива на повърхностните и подземните води;
  - б) химическо и екологично състояние на водите;
  - в) отпадъчните води;
4. подържането на специализирани бази данни, карти и информационна система за водите на басейново ниво;
5. контрола на изпълнението на собствения мониторинг;
6. издаване на периодичен бюлетин за състоянието на водите;
7. извършване на оценки и прогнози за количеството и качеството на водите на басейново ниво;
8. възлагане на измервания, наблюдения и лабораторни анализи, които не се изпълняват от регионалните лаборатории към ИАОС за оценка на състоянието на водите в пунктовете за мониторинг в рамките на района за басейново управление;
9. актуализиране на програмите за мониторинг в случаите по чл. 159, ал. 2 ЗВ;
10. установяване на негативните процеси в рамките на водните обекти и прогнози за тяхното развитие;
11. изготвяне на предупреждения при установени замърсявания, контрол върху развитието им и оценка на ефективността на предприетите действия.

Чл. 108. Директорите на дирекциите на националните паркове в границите на територията на националния парк организират и ръководят:

1. извършването на наблюдение и контрол върху компонентите и факторите на околната среда, оказващи влияние върху състоянието на водите;
2. ежегодното предоставяне на данните и информацията от провеждания мониторинг на водите на басейновата дирекция, в чийто район се намира съответната дирекция.

Чл. 109. В случаите, в които подземен воден обект е разположен в териториите на няколко района за басейново управление на водите, дейностите по чл. 107, ал. 2 се координират между съответните басейнови дирекции, като се отчита хидравличното единство на водния обект.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Екорегиян" е териториална единица, в която са проявени приблизително едни и същи растителни и животински елементи, обусловени от еднотипни климатични влияния, геологично развитие и историческо развитие на флората и фауната.
2. "Значими количества" са такива количества, които, изпуснати във водното тяло, могат да окажат съществено отрицателно влияние върху състоянието на съответното водно тяло или да доведат до непостигане на целите за опазване на околната среда.
3. "Референтни условия" означава специфично за даден тип водни тела състояние в настоящето или в миналото, когато е нямало или е имало много малки изменения в стойностите на биологичните елементи за качество, каквито биха могли да се регистрират при отсъствие на въздействие от човешка дейност. Биологичните референтни условия трябва да се представят чрез стойностите на биологичните елементи за качество при изчисляването на съотношението на екологичното качество и последващото класифициране на екологичното състояние.
4. "Остро състояние на токсичност" е въздействие, при което токсичният агент е в концентрации и с продължителност, предизвикващи пълно разрушаване на водните организмови съобщества.
5. "Хронично състояние на токсичност" е потискане на жизнената активност на водните организми чрез пряко отровно действие или биоаккумуляция на токсичните агенти.
6. Употребените в наредбата термини: "воден режим", "воден баланс", "водни ресурси", "водоземане", "замърсяване", "минерални води", "мониторинг на водите", "повърхностни води", "подземни води", "праг на замърсяване на подземните води", "речен басейн", "воден обект", "водно тяло", "вода за питейно-битови цели", "екологично състояние на повърхностните води", "количествено състояние на

подземните води", "езеро", "стандарт за качество на околната среда", "замърсител", "крайбрежни морски води", "опасни вещества", "повърхностно водно тяло", "изкуствено водно тяло", "силно модифицирано водно тяло", "подбасейн", "подземно водно тяло", "преходни води", "район за басейново управление", "река", "приоритетни вещества", "състояние на повърхностните води", "състояние на подземните води", "трансгранични води", "значима и устойчива тенденция на замърсяване на подземните води", "териториални морски води", "екологичен потенциал" са дефинирани в ЗВ.

7. Употребеният в наредбата термин "базово ниво" е по смисъла на наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 2 ЗВ.

8. "Количествен мониторинг" са измервания, наблюдения и оценки за определяне на количественото състояние на водите.

9. "Граница на откриване" е изходен сигнал или стойност на концентрация, над която може да се твърди с указано ниво на достоверност, че пробата е различна от празната проба, несъдържаща определяемото вещество.

10. "Граница на количествено определяне" е обявено декларирано кратно число на стойността на границата на откриване за концентрация на вещество, която може да бъде определена с приемливо ниво на точност и прецизност. Границата на определяне може да се изчисли с помощта на подходящ стандартен образец или проба с концентрация, съответстваща на най-ниската калибрационна точка от калибрационната крива, различна от нулевата.

11. "Неопределеност на измерването" е неотрицателен параметър, характеризиращ дисперсията на количествените стойности, които могат да бъдат приписани на измерваната величина.

12. "Празна проба" е разтвор, приготвен чрез прибавяне на определени количества реагенти, присъстващи в разтворите за калибриране и в пробите, но несъдържащ определяемото вещество.

13. "Стандартен образец/сравнителен образец" е материал или вещество, на което едно или повече свойства са достатъчно хомогенни и добре установени, за да се използват за калибриране на апарат за измерване, за оценяване на метод за измерване или за приписване на стойности на материали.

14. "Сертифициран стандартен образец" е стандартно вещество или материал, придружен със свидетелство (сертификат), на което една или повече стойности на свойствата му са сертифицирани с процедура, която установява проследимост към точното реализиране на единицата, с която се изразяват стойностите на всяко свойство, като сертифицираната стойност се придружава от неопределеност с посочена доверителна вероятност.

15. "Точност" е близостта между даден резултат от изпитване и възприетата стойност за сравняване. Когато е приложен към серия резултати от изпитване, включва оценка на случайната и систематичната грешка.

16. "Прецизност" е близостта между независими резултати от изпитване, получени при определени условия.

17. "Верифициране" е потвърждаване чрез представяне на обективно доказателство за това, че определените изисквания са изпълнени.

18. "Валидиране" е потвърждаване чрез изследване и предоставяне на обективни доказателства за това, че са изпълнени изискванията за специфична предвидена употреба.

19. "Средна стойност" - изчислява се като средноаритметично от проведените измервания на съответните показатели. Представя се в същите мерни единици, в които се представя и съответният стандарт за качество на околната среда (СКОС).

§ 2. Тази наредба въвежда изискванията на Приложение V, т. 1.2.6, т. 1.3.5, т. 1.4, т. 2.2, т. 2.4 от Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ, бр. L 327/1 от 22.12.2000 г.) и изцяло транспонира изискванията на Директива 2009/90/ЕО на ЕК от 31 юли 2009 г. за определяне съгласно Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета на технически спецификации за химически анализ и мониторинг на състоянието на водите.

Заклучителни разпоредби

§ 3. Наредбата се издава на основание чл. 135, ал. 1, т. 14 и 21 ЗВ.

§ 4. Определянето на референтни условия за типовете повърхностни водни тела се извършва по реда на наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 9 ЗВ.

§ 5. Инструкциите по чл. 40 и 66 се издават в срок до една година от влизане в сила на тази наредба.

§ 6. Наредбата влиза в сила от датата на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

§ 7. Отменя се Наредба № 5 от 2007 г. за мониторинг на водите (ДВ, бр. 44 от 2007 г.).

Приложение № 1 към чл. 11, ал. 1, т. 1

Таблица 1

Елементи за качество	Реки	Езера/ язовири	Преходни	Крайбрежни морски
1	2	3	4	5
БИОЛОГИЧНИ				
Фитопланктон **	6 месеца	6 месеца	6 месеца	6 месеца
Друга водна флора	3 години	3 години	3 години	3 години
Макробезгръбначни	3 години	3 години	3 години	3 години
Риби	3 години	3 години	3 години	
ХИДРОМОРФОЛОГИЧНИ				
Непрекъснатост	6 години			
Хидрология *	непрекъснат	1 месец		
Морфология	6 години	6 години	6 години	6 години
ФИЗИКО-ХИМИЧНИ				
Температурни условия	3 месеца	3 месеца	3 месеца	3 месеца
Кислороден режим	3 месеца	3 месеца	3 месеца	3 месеца
Соленост/електропроводимост	3 месеца	3 месеца	3 месеца	
Биогенни условия	3 месеца	3 месеца	3 месеца	3 месеца
Киселинно-алкална реакция	3 месеца	3 месеца		
Други замърсители	3 месеца	3 месеца	3 месеца	3 месеца
Приоритетни вещества	1 месец	1 месец	1 месец	1 месец

* Минималната честота на измерване (определяне) съвпада с честотата на вземане на проби за изследване на качеството на водите.

**Фитопланктон - само за р. Дунав.

Приложение № 2 към чл. 13, ал. 2

Брой на обслужваното население	Честота
до 10 000	4 пъти годишно
от 10 000 до 30 000	8 пъти годишно
над 30 000	12 пъти годишно

Приложение № 3 към чл. 18, ал. 1

Класификация на екологичното състояние	Цветово обозначение
Много добро	синьо
Добро	зелено
Умерено	жълто
Лошо	оранжево
Много лошо	червено

Приложение № 4 към чл. 18, ал. 2

Класификация на екологичния потенциал		Цветово обозначение
изкуствени водни тела		силно модифицирани водни тела
Добър и по-висок	равни зелени и светлосиви ивици	равни зелени и тъмносиви ивици
Умерен	равни жълти и светлосиви ивици	равни жълти и тъмносиви ивици
Лош	равни оранжеви и светлосиви ивици	равни оранжеви и тъмносиви ивици
Много лош	равни червени и светлосиви ивици	равни червени и тъмносиви ивици

Приложение № 5 към чл. 19, ал. 2

Класификация на химичното състояние	Цветово обозначение
Добро	синьо
Непостигащо добро състояние	червено

Приложение № 6 към чл. 21, т. 1

	Фактор на безопасност
Най-малко една L(E)C50 от изпитване за остра токсичност на всяко от трите трофични нива на базовите таксони	1000
Една NOEC (концентрация без видим ефект) от изпитване за хронична токсичност на риби или дафния, или представителен организъм за солени води	100
Две NOEC (концентрация без видим ефект) от изпитване за хронична токсичност на видове, представящи две трофични нива (риби и/или дафния, или представителен организъм за солени води, и/или водорасли)	50
NOEC (концентрация без видим ефект) от изпитване за хронична токсичност на най-малко три вида (обикновено риби, дафния или представителен организъм за солени води и водорасли), представящи три трофични нива	10
Други случаи, включващи данни от мястото на вземане на проби или моделни екосистеми, които позволяват изчисляване и прилагане на по-прецизни фактори на безопасност	оценка според случая